

2017-2018 AKADEMİK YILI MİRAS HUKUKU ÇİFT NUMARALI ÖĞRENCİLER FİNAL
SINAVI CEVAP ANAHTARI

Sınav süresi 110 dakikadır. Başarılar dileriz.

OLAY I

İş adamı (M) 16.03.2018 tarihinde geçirdiği kalp krizi nedeniyle vefat etmiştir. (M) öldüğünde eşi (E); önceden ölen oğlu (Ç1); kızı (Ç2); kızı (Ç2)'nin çocuğu (T); kendisinden önce ölen evlatlığı Bayan (V)'nin evlilik dışında doğmuş kızı (K); annesi (A) ve kendisinden önce ölen kardeşinin kızı (Y) hayattadır.

(M) sağlığında 2 yıl önce diş hekimi olan (Ç1)'e muayenehane açması için 200.000 TL ödemiştir. (M) ölümünden 4 yıl önce (Ç2)'ye hediyeelik eşya dükkânı açması için 300.000 TL vermiş, bu kazandırmayı yaparken de bunun miras payına mahsuben olmadığını açıkça belirtmiştir. Ölümünden 11 ay öncesinde yakın arkadaşı (Ü)'ye 200.000 TL bağışlayan Bay (M), ölümünden 4 ay önce de Türkiye Yeşilay Cemiyeti'ne 100.000 TL bağışlamıştır. Ölümünden 3 ay önce de bir arkadaşının düğününe katılan ve 5.000 TL değerinde kolye hediye eden (M)'nin ölümü anında malvarlığında 300.000 TL değerinde bir arsa, 100.000 TL değerinde binek araç, 400.000 TL değerinde bir ev, 100.000 TL değerinde hisse senedi bulunmaktadır. Ölümünden sonra çalışma odasındaki belgeler arasında bulunan el yazılı vasiyetnamesinde (M), evini yeğeni (Y)'ye, hisse senetlerini ise yakın çalışma arkadaşı Bay (X)'e verilmesini istediğini belirtmiştir. Ölümünden sonra 80.000 TL borcu olduğu anlaşılan (M)'nin cenazesinde 10.000 TL harcanmış olup, eşi (E) terekenin defterinin tutulmasını ve hisse senetlerinin mühürlenmesini istemiştir. (E) defter tutma ve mühürleme talebinin yerine getirilmesi için 10.000 TL masraf yapmıştır.

1-) (M)'nin yasal mirasçıları ve bunların yasal miras paylarını belirtiniz.

CEVAP:

İş adamı (M) 16.03.2018 tarihinde geçirdiği kalp krizi nedeniyle vefat etmiştir. (M) öldüğünde eşi (E); önceden ölen oğlu (Ç1); kızı (Ç2); kızı (Ç2)'nin çocuğu (T1); kendisinden önce ölen evlatlığı Bayan (V)'nin evlilik dışında doğmuş kızı (K); annesi (A) ve kendisinden önce ölen kardeşinin kızı (Y) hayattadır. TMK. m. 495 / f. 1 'e göre: "Mirasbırakanın birinci derece mirasçıları onun altsoyudur." Dolayısıyla (M)'nin kızı (Ç2) kan hısımlı sıfatıyla (M)'nin yasal mirasçısı olacaktır. (Ç2)'in varlığı, onun alt soyu olan (T)'nin mirasçılığını engelleyecektir. MK. m. 500 / f. 1 'e göre ise, "Evlatlık ve altsoyu, evlat edinene kan hısımlı gibi mirasçı olur." Bu hüküm çerçevesinde evlatlık ve altsoyunun yasal mirasçılığı; mirasbırakanın birinci zümresinde yer alan

kan hısımlarının yasal mirasçılığı aynı hükümlere tabidir. Bu nedenle (M)'nin evlatlığı Bayan (V) de (M)'nin yasal mirasçısıdır. Ancak olayda evlatlık Bayan (V), (M)'den önce ölmüştür. (M)'nin ölümü anında hayatta olmayan Bayan (V), bu nedenle (M)'ye mirasçı olamayacaktır. Olayda (M)'den önce ölen evlatlık Bayan (V)'nin yerini halefiyet yoluyla kızı (K) alacak ve (M)'ye mirasçı olacaktır. (K)'nin evlilik dışında doğmuş olması onun mirasçılığı açısından herhangi bir farklılık yaratmayacaktır. Birinci zümrede (Ç2) ile evlatlığın altsoyu (K)'nin varlığı (M)'nin annesi (A) ve yeğeni (Y)'nin yasal mirasçılığı engelleyecektir. Olayda Bayan (E) birinci zümreyle birlikte mirasçı olmaktadır. TMK. m. 499/ f. 1'e göre; sağ kalan eş mirasbırakanın altsoyu ile birlikte mirasçı olursa, mirasın 1/4'üne hak kazanacaktır. Geriye kalan 3/4, (Ç2) ve (K) arasında 3/8; 3/ 8 olmak üzere dağıtılacaktır.

2-) (M)'nin saklı paylı mirasçılarını saklı pay oranları ile birlikte belirtip (M)'nin tenkise esas alınacak olan (kaydi) terekesini ve tasarruf oranını hesaplayınız.

CEVAP:

Saklı paylı mirasçıların kimler olduğu ve bunların saklı pay oranları TMK. m. 506'da şu şekilde kaleme alınmıştır:

“I. Saklı pay Madde 506- Saklı pay aşağıdaki oranlardan ibarettir: 1. Altsoy için yasal miras payının yarısı, 2. Ana ve babadan her biri için yasal miras payının dörtte biri, 3. (Mülga: 4/5/2007-5650/2 md.) 4. Sağ kalan eş için, altsoy veya ana ve baba zümresiyle birlikte mirasçı olması hâlinde yasal miras payının tamamı, diğer hâllerde yasal miras payının dörtte üçü.”

Olayda hem sağ kalan eş (E), hem de (M)'nin altsoyu saklı paylı mirasçılarıdır. Sağ kalan eş (E), altsoyla mirasçı olduğu için yasal miras payının tamamı saklı paydır. Alt soyun saklı payı ise, yasal miras payının yarısı oranındadır. Buna göre (E) 1/ 4, (K) 3/ 16, (Ç2) 3/ 16 oranında saklı paya sahiptir. Saklı Paylar Toplamı : 10/ 16 Tasarruf Oranı ise 6/16'dır.

TEREKENİN AKTİFLERİ: 300.000 TL arsa

100.000 TL binek araç

400.000 TL ev

100.000 TL hisse senedi

TOPLAM: 900.000 TL

ÇIKARILACAK DEĞERLER: 80.000 TL borç

10.000 TL cenaze giderleri

10.000 TL defter tutma ve mühürleme giderleri

TOPLAM: 100.000 TL

EKLENECEK DEĞERLER: 200.000 TL denkleştirmeden kurtulan sağlararası kazandırma

300.000 TL denkleştirmeden kurtulan sağlararası kazandırma

200.000 TL arkadaşına yapılan bağış

100.000 TL Yeşilay bağışı

TOPLAM: 800.000 TL

NET TEREKE: AKTİFLER- PASİFLER: 800. 000 TL

KAYDI TEREKE: 1.600.000 TL

SAKLI PAYLAR TOPLAMININ PARASAL KARŞILIĞI: 1.000.000 TL

TASARRUF ORANININ PARASAL KARŞILIĞI: 600.000 TL

3-) Olayda tenkis edilecek kazandırma mevcut mudur? Eğer mevcutsa her bir kazandırmadan ne oranda tenkis yapılacağını belirtiniz. Eğer mevcut değilse, neden mevcut olmadığını açıklayınız.

CEVAP:

ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLARIN TOPLAMI: 400.000 TL EV

100.000 TL HİSSE SENETLERİ

TOPLAM: 500.000 TL

TENKİSE TABİ SAĞLAR. KAZANDIRMALARIN TOPLAMI: 200.000 TL (TMK. M. 565/ B. 1)

300.000 TL (TMK. M. 565/ B. 1)

200.000 TL ARK. BAĞIŞ

100.000 TL YEŞİLAY BAĞIŞ

TENKİSE TABİ TASARRUFLARIN TOPLAMI: 1.300.000 TL

TECAVÜZ MİKTARI: 1.300.000 TL-600.000 TL: 700.000

TECAVÜZ MİKTARI ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLARIN TOPLAMINDAN FAZLA OLDUĞU İÇİN ÖNCE BÜTÜN ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLAR TENKİS EDİLECEK (700.000-500.000) SONRASINDA İSE 200.000 TL A'YA YAPILAN SAĞLARARASI KAZANDIRMANIN TAMAMINDAN TENKİS EDİLECEKTİR. (TMK. 570 / F. 1' E GÖRE EN YAKIN TARİHLİ SAĞLARARASI KAZANDIRMA BU KAZANDIRMADIR. TMK. M. 570 / F. 2'YE GÖRE YEŞİLAY LEHİNE YAPILAN SAĞLARARASI KAZANDIRMA EN SON SIRADA TENKİSE TABİ TUTULACAKTIR.)

OLAY II

15.04.2018 tarihinde vefat eden Bay (M)'nin alacaklıları, alacaklarını oğlundan (O) talep etmiş ve ona karşı dava açmışlardır. Açılan davada (O), babasının hiçbir geliri olmadığını, bir işte çalışmadığını, adına kayıtlı herhangi bir malı bulunmadığını, bankada bir miktar parası bulunduğunu fakat borçlarını ödemeye yetmediğini ve bu durumun da alacaklılar dahil birçok kişi tarafından bilindiğini belirterek, kendisinden alacağın talep edilemeyeceğini ileri sürmüştür.

SORU: (O)'nun bu iddiasını hukuken nasıl değerlendirirsiniz? Eğer (O), ölümünden sonra mirasbırakan Bay (M)'nin banka hesabındaki parayı çekmiş olsaydı vereceğiniz cevap değişir miydi?

CEVAP:

TMK m. 605/ f. 2 uyarınca “Ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır”. Bu hükmün uygulama alanı bulması için ilk şart, terekenin pasifinin aktifinden fazla olmasıdır. Olaydaki veriler bu şartın gerçekleştiğini göstermektedir. İkinci şart ise bu durumun açıkça belli olması veya resmen tespit edilmiş olmasıdır. Olayda resmen tespit yoktur, ilk kısım incelenmelidir. Açıkça belli olmaktan kasıt, mirasbırakanın borçlarını ödeyemediğinin en azından çevresince bilinmesidir. (O)'nun iddiası bu şartın da gerçekleştiği yönündedir. Dolayısıyla, doktrinde “hükmî red” olarak adlandırılan mirasçılarının mirası reddetmiş sayılacakları karinesi söz konusu olur. Bunun sonucunda, (O)'nun mirasçılık sıfatı geçmişe etkili sona erer ve Bay (A)'nın borcundan sorumlu olmaz (TMK m.618 uyarınca son 5 yıl içinde mirasbırakandan geri vermekle yükümlü oldukları bir değer kazanmadığı müddetçe).

Sorunun ikinci kısmı ise, TMK'nın “Ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan yönetimi niteliğinde olmayan veya mirasbırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine maleden mirasçı, mirası reddedemez.” Düzenlemesini getiren 610. maddesini ilgilendirmektedir. (O)'nun Bay (A)'nın hesabından para çekmesi, terekeyi sahiplenme anlamına gelir ve tıpkı gerçek red hakkının düşmesi gibi hükmen red hakkının da düştüğü kabul edilir.

OLAY III

Bayan (M), noterde resmî şekilde yaptığı vasiyetnamesiyle malvarlığının önemli bir kısmını oluşturan yalısını “Nesli Tükenmekte Olan Hayvanları Koruma ve Tanıtma Vakfı”na, bankadaki 50 bin TL’sini şoförü Bay (Ş)’ye, inci kolyesini de en yakın arkadaşına bırakmıştır. Bu vasiyetnamenin düzenlenmesine vakfın sekreteri tanık olarak katılmıştır. Bayan (M)’nin ölümünün ardından mirasçılar, söz konusu kişilerin, vakfın vasiyet lehtarı olarak tayin edildiği vasiyetnamenin düzenlenmesine tanık olarak katılamayacaklarını ileri sürerek vasiyetnamenin iptalini talep etmişlerdir.

SORU: Mirasçıların iddiasını değerlendiriniz. Uyuşmazlık hakim olarak önünüze gelseydi ne yönde bir karar verirdiniz? Tanıklardan biri Bayan (M)’nin şoförü Bay (Ş) olsaydı cevabınız değişir miydi?

CEVAP:

TMK m. 536 uyarınca “Fiil ehliyeti bulunmayanlar, bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklılar, okuryazar olmayanlar, mirasbırakanın eşi, üstsoy ve altsoy kan hısımları, kardeşleri ve bu kişilerin eşleri, resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine memur veya tanık olarak katılamazlar”. Olayda sayılan kişiler de vasiyetnamenin düzenlenmesine tanık olarak katılamayacak kişilerden değildir. Dolayısıyla, vasiyetnamenin düzenlenmesine tanık olarak vakfın sekreterinin ya da şoförün katılması bu hüküm uyarınca vasiyetnameyi geçersiz kılmaz.

Bununla beraber, TMK m. 536/f. 2 ayrıca incelenmelidir: “Resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan memura ve tanıklara, bunların üstsoy ve altsoy kan hısımlarına, kardeşlerine ve bu kişilerin eşlerine o vasiyetname ile kazandırmada bulunulamaz”. Söz konusu hüküm bir sınırlama getirdiği için dar yorumlanmalıdır. Kazandırmada bulunulan tüzel kişinin çalışanları (sekreter) hükümde geçmemektedir. Dolayısıyla, mirasçıların vasiyetnamenin iptali talepleri yerinde değildir. Tanıklardan biri şoför olduğunda, ona bir kazandırmada bulunulduğundan TMK 536/f. 2 uyarınca vasiyetnamenin bütünü değil, yalnızca bu kazandırma geçersiz olurdu.

OLAY IV

Bay (M), vefat etmiş, geride mirasçı olarak çocukları vesayet altındaki (Ç1) ve (Ç2) kalmıştır. Mahkeme re’sen terekenin defterinin tutulmasına karar vermiştir. Yapılan tespit sonucunda, mirasbırakanın terekesinde 100 bin TL değerinde bir arsa, 50 bin TL değerinde alacak ve 20 bin TL değerinde borç bulunduğu sonucuna varılmıştır. Defter tutma işleminin tamamlanmasının ardından Bay (M)’nin alacaklısı (A), defterde yer almayan 50 bin TL değerinde alacağı için (Ç2)’ye başvurmuştur. (Ç2) ise mirası tutulan deftere göre kabul ettiğini beyan ettiği için bu borçtan sorumlu olmadığını ileri sürmüştür.

SORU: Mahkemenin re’sen terekenin defterinin tutulmasına karar vermesi isabetli midir? İsbetli olduğu varsayımında, (Ç2)’nin beyanı hukuken bir sonuç doğurur mu?

CEVAP:

Olayda, terekenin korunmasına ilişkin önlemlerden defter tutma söz konusudur. TMK m.590 uyarınca “Aşağıdaki sebeplerden birinin gerçekleşmesi hâlinde sulh hâkimi terekenin defterinin tutulmasına karar verir:

1. Mirasçılar arasında vesayet altına alınmış olan veya alınması gereken kimse varsa,
2. Mirasçılardan biri uzun süreden beri bulunamıyorsa ve temsilcisi de yoksa,
3. Mirasçılardan veya ilgililerden biri, ölüm tarihinden başlayarak bir ay içinde istemde bulunursa”. Olayda da vesayet altında mirasçı bulunduğundan bir koruma önlemi olarak terekenin defterinin tutulmasının şartları gerçekleşmiş olur, mahkemenin kararı isabetlidir.

MK 590 uyarınca terekenin defterinin tutulması, MK 619 vd.de düzenlenen resmi defter tutulmasından farklıdır. Resmi defter tutulması, Devletin mirasçılığı hariç yalnızca talep üzerine gerçekleştirilir ve mirasçıya mirası kabul, red ve resmi tasfiye dışında mirası resmi deftere göre kabul etme ek seçimlik hakkını sağlar. Dolayısıyla, (Ç2)'nin mirası tutulan deftere göre kabul etmesi, ancak resmi defter tutulması halinde mümkündür, koruma önlemi olan defter tutma ise mirasçıya bu seçimlik hakkı tanımaz.